

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Prešernova ulica 54
Uredništvo „Domovine“, Miklešičeva cesta 16, Telefon 72

Izhaja vsak petek.

Naročnina: Četrtno Din 7.50, polletno Din 15.—,
celoletno Din 30.—.

Ali bi bila avtonomija v korist slovenskega ljudstva?

Slovenski avtonomisti, predvsem naši klerikalci, so do zadnjega časa v svojem boju za avtonomijo Slovenije navajali kot glavni dokaz za njeno upravičenost, da je Slovenija gospodarsko aktivna dežela in da more živeti popolno samostojno gospodarsko in finančno življenje. Na podlagi te trditve so zanikavali ne samo potrebo političnih in kulturnih zvez s Hrvati in Srbi, ampak tudi potrebo vzajemnega sodelovanja na gospodarskem polju, češ, da bodo Srbi in Hrvati itak k nam radi hodili kupovat, ako bodo hoteli dobiti dobro blago. Njihovo zatrjevanje o gospodarski aktivnosti Slovenije pa je navadna izmišljotina, ker ni bila Slovenija aktivna niti v mirnem času, še manj pa je bila po vojni, ko je morala obnavljati svoje razdrapano gospodarstvo. Slovenija ni bila nikdar poljedelsko aktivna dežela, ker je vedno morala uvažati žito, ravno tako pa tudi ni aktivna v industriji, ker je ta glede na število njenega prebivalstva še premalo razvita. Ni dvoma, da je otroško bahanje klerikalnih avtonomistov nemalo škodovalo gospodarskim interesom Slovenije zlasti glede na državno davčno politiko. Medtem ko so vse druge bogate pokrajine tožile o svojem slabem gospodarskem stanju, so naši avtonomisti povsod proglašali bogastvo Slovenije in čim bolj so vpili, tem bolj je pritiskal davčni vijak. To je bilo končno tudi razumljivo, kajti tam naj se vzame, kjer je kaj.

Zdi se, da so se končno odprle oči tudi klerikalnim avtonomistom, kajti nedavno je »Slovenec« objavil izpod peresa Fr. Erjavca v tem pogledu zelo zanimiv članek. Članek odkrito priznava, da moremo pri nas v Sloveniji preživljati s svojim poljedelstvom komaj dobro polovico prebivalstva. vse drugo pa moramo uvažati. Vzrok te pasivnosti, pravi pisec, tiči v preveliki obljudenosti Slovenije in zaradi tega v pomanjkanju zemlje, v razmeroma majhni plodovitosti naših tal, kar podražuje produkcijo in onemogoča konkurenco s hrvatskim in vojvodinskim poljedelstvom. Te visoke pasivnosti tudi ne krijejo dohodki živinoreje in gospodarstva, ker ima ogromna večina naših kmetov živine komaj za potrebo, nad tretjino zemljiških posestnikov pa je sploh brez gozda.

»Slovenec« priznava, da more v naših razmerah pri intenzivni in ekonomični izrabi poljedelske zemlje preživljati gruda le dobri dve petini ali največ pičlo polovico prebivalstva Slovenije, dočim je treba drugi polovici, to je nad pol milijona glavam preskrbeti delo in jelo drugod. Pred vojno so se ljudje izseljevali, sedaj pa so jim zaradi gospodarskih kriz v inozemstvu tudi vrata v svet zaprta in ljudje morajo ostajati doma.

Pisec vidi rešitev iz te gospodarske krize Slovenije edinole v čim večjem razvoju naše obrti in industrije. Prav, tudi mi smo tega mnjenja. Ravno to pa tudi dokazuje, kako po-

grešna je bila z našega gospodarskega stališča avtonomistična gonja klerikalcev, ki so hoteli okoli Slovenije postaviti kitajski zid. Predvsem je treba pomisliti na to, da se industrija tudi ne more razviti preko noči. Kam pa potem s pol milijona delovnih moči, preden jih bo mogla zaposliti naša industrija? Jasno, da si morajo iskati kruha drugod izven Slovenije, v drugih jugoslovenskih pokrajinah. To ne velja samo za ročne, ampak tudi za duševne delavce. Jasno je, da je preskrbitev kruha vsem našim odvišnim delavcem izven Slovenije veliko lažja v edinstveno urejeni državi, v kateri naj ima Srb ali Hrvat v Sloveniji iste pravice kakor Slovenec v Hrvatski ali Srbiji. Pri avtonomistični ali federativni ureditvi države pa bi ta enakopravnost postala nemožna, ker bi ostala našim ljudem dejansko vrata do dela in služb v drugih jugoslovenskih pokrajinah zaprta. Slovenija bi bila dolžna, preživljati sama vse svoje ljudi, česar pa bi ne zmogla in bi beda še bolj narasla.

Tudi v primeru, da bi bili naša industrija in obrt že tako razviti, da bi lahko dajali kruha vsem našim odvišnim delovnim močem, je za nadaljnji obstoj te industrije in obrti potrebno čim tesnejše gospodarsko sodelovanje z ostalimi jugoslovenskimi pokrajinami, ki se mora presojati s stališča celokupnih gospodarskih razmer in potreb konzumentov v državi. Naša industrija in obrt sta navezani predvsem na trg v ostalih jugoslovenskih pokrajinah, zlasti v južnih krajih, vsa separatistična, avtonomistična in federativna stremjenja pa stavijo njenemu razmahu samo nepotrebne ovire, ker jo izločujejo iz skupne velike gospodarske celote.

Iz tega sledi, da so največji škodljivci razvoju naše industrije in obrti, obenem pa tudi vsega slovenskega delovnega ljudstva, ravno naši avtonomisti in separatisti, ki ne vidijo, da z umetnim ustvarjanjem meja med Slovenijo in drugimi jugoslovenskimi pokrajinami samo duše naš gospodarski razvoj, s tem pa tudi povečujejo bedo ljudstva.

Ne samo z državopolitičnega stališča, ampak tudi z narodnogospodarskega stališča Slovenije je zaradi tega klerikalni avtonomizem vse obsodbe vreden.

Politični pregled

tekoče posle,

Jesenska politična sezona pričanja. V Beograd se zopet vračajo ministri in konferirajo. Pašića pa še ni. Kakor javljajo najnovejši glasovi,

ostane Pašić do konca septembra v francoskem zdravilišču,

nakar se povrne v Beograd. To se pravi, da do konca septembra ni pričakovati kakih posebnih izprememb ali pomembnejših političnih dogodkov, ker današnji položaj je pač v glavnem odvisen od Pašića, predsednika vlade. Poroča se, da je v torek končno

Radić obiskal Pašića,

s čimer naj bi se potrdila sedanja bratovščina med radikali in radićevci. Radić se, kakor znano, nahaja kot član naše delegacije

na konferenci Zveze narodov v Ženevi,

ki je prejšnjo sredo pričela s svojim šestim zasedanjem in pretresa nekatera prav važna vprašanja, tičočja se odnošajev med evropskimi državami in problema svetovnega miru. Zaenkrat še ni beležiti nikakih posebnih rezultatov in bomo tudi o delovanju naše delegacije lahko poročali šele v eni prihodnjih števil. Vsekakor pa vlada splošno zanimanje, kako se bo Radić izkazal v praktični zunanji politiki. Doslej je vedel toliko besedičiti o vsem mogočem, zdaj pa je končno prišel čas, da mož pokaže svoje sposobnosti tudi v dejanju. Zaenkrat še ni odprl ust, hvala Bogu.

V Beogradu rešujejo ministri

ki so radi poletja in počitnic zaostali. V finančnem ministrstvu se pripravljajo državni proračun za prihodnje leto, ki pač gotovo na odgovornost radićevcev in radikalov ne bo omilil težkih davčnih bremen. Tedaj bodo tudi »gospodje pri «Kmetiskem listu» imeli priliko razpisati se o vseh velikih blagodatih sedanjega režima.

Obilo nezadovoljnosti vzbuja med našim pridobitnim svetom

Irgovinska pogodba z Avstrijo,

ki je bila podpisana prejšnji četrtek. Pogodba gre znatno v našo škodo. Toda merodajni činitelji se tolažijo, da je veljavna itak samo za eno leto. Četudi je to resnica, bo Avstrija v zlic temu imela precej koristi na naš račun. V domači strankarski politiki je spričo pričakovanja,

da se Narodna skupščina zopet seslane v prvi polovici prihodnjega meseca,

opažati precej živahno razgibanost. V vrstah klerikalnih volilcev vlada splošno nezadovoljstvo in se govori celo o skorajšnjem razkolu klerikalne stranke. Mi pa pravimo, da je čisto vseeno, ali ostane SLS enotna ali razcepljena, ker njeni voditelji v vsakem primeru ne morejo doseči za nas kaj pomembnega. Zapravili so s svojo nespretnostjo naš slovenski ugled in jih v Beogradu nihče več ne uvažuje. Namesto SLS se zdaj Pucelj-Prepeluhovi radićevci prizadevajo, da bi dosegli

drobline z vladne mize,

ampak tudi njih nihče ne uvaža; najmanj pa njihov vrhovni pokrovitelj Radić, ki sam stoji pod strogo kuratelo radikalov in mora tako plesati kakor oni žvižgajo.

Edino

Samoslojna demokratska stranka

stoji samozavestno na braniku

za Svobodo, Enakost in Bratstvo

vseh slojev in plemen. S ponosom zre SDS na svoje dosedanje delo, pazno motri vse nove pokrete in pripravljena čaka, da preko svojih dveh neumornih predstavnikov zastavi v Narodni skupščini nove sile v zaščito življenjskih interesov kmeta, obrtnika, uradnika, trgovca in delavca.

DOPISI

JEŽICA. Opetovano se je poskušalo osnovati na Ježici tamburaški zbor. Sodelovati more pri njem brez posebnih težav tudi kmetijski fant. Instrumenti niso ravno dragi, vendar pa dosedanja poskusi vseeno niso uspeli. Sedaj je pričel s predpripravami tudi Sokol. Zagotovljen mu je izvrsten zborovodja in pa primerni prostori. Tudi priglasec je že primerno število. Vabimo pa danes še vse tiste mlade fante, ki imajo veselje do igranja, da najkasneje do 18. septembra priglase družtvenemu načelniku br. Kocjanu Škerlu iz Stožic svoj pristop k tamburaškemu zboru. Zbor bo deloval kot odsek Sokola. To naj seveda tiste, ki še niso člani Sokola, nič ne moti.

JEŽICA. Za pokojnim g. Tavželjem je dolgo vrsto let vodil našo osnovno šolo nadučitelj g. Perko, svoječasno vnet pristaš SLS. Kmalu po tragičnem padcu prijatelja Ahlina je tudi on opustil nevhvalno politično setev in ostal le šolnik, skrben in korekten. Dasi je ostal volilec SLS do starih dni, je njegova šolska politika zadnjih let bila gotovo bolj napredna od one, ki jo vodijo mnogi tako zvani naprednjaki. V tem pogledu gre g. Perku polno priznanje. Tudi je možato obsojal znano klerikalno gonjo v občini, ki sta jo v zadnjih letih pospeševala «Slovenec» in «Domoljub», ter je rad priznal zasluge naprednih

organizacij. Te mu ostanejo za njegovo neutralnost hvaležne. Politična vihra, ki podre prezgodaj toliko sposobnih delavcev, je odvezla tudi njega. Ježica je prevažna postojanka. Zato je SLS brezobzirno žrtvovala svojega človeka g. Perka, da postavi na važno mesto mlajšo moč. G. dr. Zerjav nima tu nikakih zaslug, to naj nam g. Perko le verjame. Gospodu Perku želimo po napornih letih učiteljevanja še dolgo vrsto let prijetnega življenja na Ježici. Kar nam je dobrega storil, za vse mu ostajamo hvaležni. — V nedeljo 13. t. m. ob pol štirih popoldne ima Sokol veliko javno telovadbo pri Jančetu v Stožicah. Sodeluje sokolski orkester iz Št. Vida in tamburaški zbor. Vabljeni vsi! Zdravot!

J. K.

KLEČE. Z začetkom šolskega leta se pričena zopet novo življenje. Učitelji in profesorji se vračajo, srednješolska mladina se poslavlja od staršev, bratov in sester, Marsikateri odhaja s težkim srcem v nezdravi mestni zrak, a se tolaži s tem, da bo kmalu sam svoj gospod. Tako jih odide mnogo v mestne šole. Nekateri padejo na rodovitna, drugi na peščena tla. Vse hoče biti gospod ali gospodična. Kdo bo pa obdeloval zemljo, katere je še mnogo mrtve ali površno obdelane? Pri nas se vidi še dovolj pustine, ki bi se dala z obdelovanjem spremeniti v rodovito zemljo. S kom pa naj dela naš kmet? Če ima dva sina, že odloči enega za šolo, da se mu baje ne bo treba mučiti in da si bo z lahkoto služil svoj kruh. Ali bi ne bilo pametneje, da kmet, ki ima mnogo zemlje, to razdeli med sinove, ki bi pridno delali in se preživljali najbrž mnogo bolje kakor oni, ki so trgali hlače leta in leta po šolskih klopeh. Poznam kmeta, ki ima samo devet oralov zemlje, pa preživlja devet ljudi. Torej pride na vsak oral ena glava. Dva sinova pošilja v šolo, dva je dal izučiti za elektrotehniko in še ostali dobro žive. Toda teh devet oralov zemlje, ki so izvrstno obdelani in gnojni, donša več pridelkov kakor 20 oralov slabo obdelane zemlje. Tudi na naših vrtovih se vidi tu in tam zanemarjenost. Poprijeti bi se morali z večjo vnemo sadjereje. Izgovori, da pri nas sadno drevje ne uspeva, so prazni. Včasih je pa raslo, ker so ga naši predniki pridno gojili. Seveda sadno drevje ne more uspevati, ako se zanj ne brigaš, odkar si ga vsadil, mu ne gnojiš, ga ne čistiš in tako naprej. V jeseni, ko sadje dozori, se šele vidi, koliko koristi prinašajo dobro urejeni vrtovi. Torej je treba več dela na vrtovih. Brez truda se še čevljev ne obuje.

TREBNJE. Zadnji čas se je razširila govorica, da izgubi Trebnje sodnijo. Zupanstvo se je takoj obrnilo na merodajno mesto v tej zadevi in je dobilo povsem drug odgovor. Dejstvo je, da so nastale trenutne težkoče zaradi obnove nove pogodbe za prostore, ker zahteva lastnik gradu upravičeno povišanje najemnine. Uvidevnost in dobra volja na obeh straneh bo nastale težkoče odstranila in pride v nekaj dneh do nove pogodbe. Vsakemu, ki pozna lego Trebnjega in naravnost idealno železniško zvezo na tri strani, se bo zdelo nemogoče, odstraniti iz Trebnjega sodišče. Res je, da se Trebanjci vse premalo brigajo za tako važne stvari, kakor so davčni urad, sodišče in srez. Pomisliti je treba, da tukaj ne pridejo Trebanjci kot taki v poštev, ampak vsa okolica in sosednje občine, ker kmetu in drugim stanovom gotovo ni vseeno, če lahko opravi svoj posel pri sodišču v eni uri in brez stroškov, ali pa, če bi se morali z železnico daleč v stran voziti in trpeti veliko izgubo na zamudi časa in denarnih izdatkih. Te važne okoliščine se bodo tudi od strani merodajnih oblastev uvaževale.

LAŠKO. Dediči po pokojnem Veberju so prodali hišo, v kateri je bila trdnjava nemštva, trgovcu Fretzeju — torej zopet v nemške roke. Sedaj bo menda pokopan boj za gostilniško koncesijo.

LAŠKO. Kmečka ženica iz občine Sv. Krištof pride do mene: «Gospod, v božjem imenu vas prosim, kakor prosim samo Marijo in njenega sina, ukrenite, da ne bo moj mož izvoljen za občinskega moža! Če se to zgodi, nam zapravi in zapije posestvo. Kam naj grem potem reva s kopicom otrok? Komaj smo se malo opomogli, pa napravijo zopet te neumne volitve, da moj mož nima ne pokoja. Oh, če bi se hotel orestiti teh prijateljev, ki so mi samo v nesrečo! — Revo tolažim, češ: «Mati, vaš mož gotovo ne bo izvoljen, kajti volilci so izprevideli, da bo občina le takrat v gospodarsko sposobnih rokah, ko na občini ne bodo več gospodarili tukajšnji voditelji SLS. In ker jih volilci ne marajo, tudi vaš mož ne bo izvoljen.» — «Če bo res tako,» govori ženica, «gospod, potem plačam takoj za svežo mašo. Do volitev pa bom molila, da sveti Duh razsvetli vse posestnike, da nobeden ne bo volil SLS.» — «Le mati,» ji odgovorim, «kajti če bo vaša prošnja uslišana, bo Bog izkazal največjo dobroto vaši občini! V trdnem prepričanju, da mora propasti SLS in s tem njen mož, je kmetica zadovoljna odšla. Bog usliši njeno prošnjo!

Anton Stražar:

ČETRTI DEL.

I.

Vsi gostilničarji v Ravnem polju so se jezili nad Jakom, govoreč: «Ta nam bo pobral vse goste; največ še zaradi svojega hlapca-godca, Mežnarjevega Jurca»...

Tiste čase, ko je Trdinov Jaka z ljubljenko ženkico Katrico odprl gostilno v Ravnem polju, je imela vas le par posebnosti, par manjših tvornic, v katerih so izdelovali slamnike, in pa velik valjčni mlin, kateremu so kmetje rekli tudi «donfmaln». Poleg vsega tega je bilo tudi par žag ob kamniški Bistrici. Vse hiše so bile večidel kar ob straneh velike ceste, zato je bila vas zelo dolga. Na malem hriščku, je stala prijazna cerkva in poleg nje farovž. Šola pa se je nahajala sredi vasi.

Vaščani so imeli lepe sadne in zelenjadne vrtove in z veliko vnemo so naročali razne nove poljedelske in gospodarske stroje. V

prostem času pa so radi brali poučne in zabavne knjige. V vasi je bilo petero gostiln; seveda ne v potrebo domačinov, ampak bolj za tujce, kajti promet je bil vedno živahen ob veliki cesti in poleg nje je bilo tudi križišče več okrajnih cest.

Ravnopoljci so z Jakom dobili novega gostilničarja.

Kakor je povsod v navadi, so ga izprva domačini bolj postrani gledali — najbolj seveda njegovi tovariši gostilničarji. Pa Jaka se ni dosti zmenil za to. Z vso vnemo se je polotil svojega opravila in olepšave gostilniških prostorov; kajti vedel je, če bo imel vse snažno in če bo skrbel za dobro pijačo in prigrizke, bo vse premagal.

A njegova ženica Katrica, kako je švigala sem in tja! Kakor osemnajstletno dekle!...

Izprva sta dobila poleg dekleta še mlado služkinjo, ki je pomagala gospodinji stvari donášati in sem in tja tudi gostom prinesiti kaj na mizo.

Ampak Jaka je uvidel, da je sam kot možki premalo pri hiši; treba je bilo biti pri gostih, pogledati po njivah, kako delajo dni-narji in poleg še vedno iti kam s konjem.

Stal je Jaka neki dan ravno na vežnem pragu in premišljeval, kje bi dobil primerne hlapca. Ko tako stoji, vidi po cesti prihajati človeka, ki si je kar med potjo delal kratek

čas s harmoniko. Ko je prihajal bliže, je Jaka razločno čul ono znano godčevsko popevko:

Moj očka so že stari,
jaz pa sinek mlad.
kmetijo bi naj mi dali,
oženil bi se rad.

«Le oženi se, oženi,
to mene veseli!
Gosposke pa ne vzemi,
le jemlji kmečko hčič!

Kmečka zgodaj vstane,
na vsako delo gre —
Gosposka se obine,
do sedme zjutraj spi...»

Veseli godec je dospel do Jakove gostilne. To sta se spogledala nekdanja znanca: Jaka in pa Mežnarjev Jurca iz Raholške vasi!

«O, Bog te živi, Jaka! Pa menda nisi ti sedaj tukaj, veseli oštir — pri katerem je lušno zmir?!»

«Bog živi tudi tebe, Jurca! Kajpak jaz sem tukaj, kar stopi z menoj v hišo!...»

Ko si je Mežnarjev Jurca dušo privezal, je seveda bil zelo radoveden, kako da je Jaka sedaj gostilničar. V kratkem mu je Jaka vse povedal. Bil pa je Jaka obenem zelo radoveden, kako se je Jurci godilo ves ta čas, kar ga ni videl.

Prav po godčevsko mu je Jurca pripovedoval: «Veš, preljubi kristjan, meni se je godilo v tem času dobro in slabo — najslabše pa mi je bilo, ko sem otepal na ljubljanskem

morale reševati vse stvari v narodni skupščini in pri osrednji vladi v Beogradu. Radičevci namreč volitev v oblastne skupščine nočejo imeti, ker se boje, da bi ne pokazale, kako njihova moč med volilci pada. Zato zahtevajo, naj se prej izvrše vse mogoče stvari. Najprej bi radi imeli nov občinski zakon, nato pa naj bi se organizirale šele občine, kjer jih ni, kakor n. pr. v Bosni, potem naj bi se vršile sreske volitve in organizirali srezi, a čez eno ali dve leti pa naj bi se šele vršile volitve v oblastne skupščine. S tem zavlačevanjem menijo zlorabljati ustavo, na katero niso prisegli le radikali, ampak tudi radičevci, samo zaradi svojih strankarskih interesov, četudi je to v hudem nasprotju s koristmi našega kmetijskega ljudstva. Kaj pravi na to g. Pucelj, ki o tej stvari na svojem shodu na Bledu niti besedice ni omenil?

+ Puceljev praznik. Na praznik 8. t. m. se je vršil na Bledu tako zvani Puceljev kmetijski praznik, ki pa je bil letos zelo slabo obiskan in se ga je udeležila komaj tretjina toliko ljudi kakor prejšnja leta. Kljub temu, da se je ob tej priliki poslužilo mnogo romarjev na Brezje kakor tudi posetnikov živinske razstave na Bledu ugodnosti polovične vožnje, ki se jim je nudila, se je zbralo na Puceljevem shodu komaj tri do štiri tisoč ljudi, vstevši ženske in otroke. K večji udeležbi ni pripomogel niti prihod nekaterih radičevskih poslancev, s čimer je «Kmetijski list» delal veliko reklamo za shod. Na popoldanskem shodu je g. Pucelj naglašal, da je prišel po sedmih letih na stališče, ki po njegovem mnenju zagotavlja, «da bo država taka, kakršna mora biti, da bomo lahko živeli». Gospod Pucelj pa ni povedal, zakaj se z Radičem že pred sedmimi leti ni postavil na to stališče in zakaj je toliko časa odlašal s tem. No, brez neresnic Pucelj tudi ne more živeti. Trdil je namreč, da sta bila dr. Zerjav in Pribičević proti sporazumu s Hrvati, dasi je ravno nasprotno res. Oba sta bila in sta za sporazum s Hrvati na podlagi državnega in narodnega edinstva, nista pa bila za sporazum z republikanskimi in separatističnimi radičevci. Končno je g. Pucelj povedal, da je za sodelovanje s Srbi in Hrvati treba tudi pameti, čemur so navzoči z ozirom na prejšnja Puceljeva izvajanja soglasno pritrdili. Pri tem je bržkone g. Pucelj menil, da ima ravno on največ pameti, vsi drugi pa prav nič, ko jim je takoj nato zatrjeval, da se je z zadnjimi dvanajstinami odpravilo naraščanje novih davkov. Shodu je sledila veselica. Ko pa so se ljudje zvečer vozili domov, so govorili, da je bila na Brezjah lepo, da je Bled lep in da je bila tudi živina na razstavi lepa, samo poslanca Pucelja ni nihče hvalil. Menda se jim je zdel prepameten...

SOKOLSTVO

Sokol v Št. Vidu je imel prošlo nedeljo pri «Slepem Janezu» v Zapužah dobro uspel javni nastop ob številni udeležbi Sokolstva in občin-

stva. Javna telovadba vseh oddelkov se je pričela okrog 4. ure. Proste vaje so letos uspeli. Tudi crodna telovadba je bila vzorna, posebno se je izkazala vrsta iz Ljubljane, v kateri so telovadili naši mednarodniki br.: Primožič, Jeršek in Porenta. Po telovadbi se je vršila animirana zabava, ki je potekla v splošno zadovoljstvo vseh navzočih. Čeprav so neznani šentviški zlikovci pred prireditvijo trgali sokolske lepake, je bil poset prireditve zelo številen.

Sokol na Grosupljem je na Mali Šmaren proslavil obletnico svojega obstanka. S popoldanskimi vlaki so prihiteli na prireditev sokolske čete in narodno občinstvo. Na kolodvoru se je formirala lepa sokolska povorka, v kateri je korakalo do 150 Sokolov, Sokolic in naraščaja s praporom ribniškega Sokola in železničarsko godbo na čelu, živahno pozdravljena od domačega občinstva in gostov. Na telovadišču je Sokolstvo pozdravil domačin podstarosta br. Pompe, nakar je govoril župni odposlanec br. dr. Sajovic iz Ljubljane. Ob pol štirih popoldne se je pričela javna telovadba, kateri je prisostvovalo do 2000 ljudi. Med gosti smo opazili tudi dvornega svetnika g. dr. Marna in sreskega poglavarja za ljubljansko okolico g. dr. Ferjančiča z rodbino. Javna telovadba je dobro uspela, za kar gre največja zasluga našemu izkušenemu Sokolu br. Simončiču. Posebno pozornost sta vzbudili vrsta Sokola I v skoku ob palici in tekma moške dece v vrečah, ki je vzbujala salve smeha. Po javni telovadbi se je razvila prijetna sokolska zabava, ki je trajala do odhoda večernih vlakov. Grosupeljski Sokol je s svojo prireditvijo pokazal, da se zaveda svoje sokolske dolžnosti in da je na pravi poti.

PROSVETA

Petrovič-Skrbinšek: Vozel. Vaška igra v treh dejanjih. Ode; zbirka gledaliških iger 11. zvezek. V Ljubljani 1925. Založila Tiskovna zadruga. Cena broš. 18 Din, s poštnino 75 par več. — Pravkar igrajo v ljubljanskem gledališču Petrovičeve komedijo «Vozel». Zato bo izdaja Tiskovne zadruge dobrodošla obiskovalcem gledališča kakor tudi vsem podeželskim odrom, za katere je Petrovičeva igra kot ustvarjena. Za njeno uprizoritev je potrebno le šest oseb. Igra se naroča pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Prešernova ulica 54.

ŽENSKI VESTNIK

Gobe v kislu. Osnaži majhne in trde jurčke; ako nimaš dovolj majhnih, smeš vzeti tudi večje, ki pa morajo biti trdi in ne smejo imeti spodnjega mesa pri klobuku že rumenega. Vsaki večji gobi odreži steblo in ga prekolji čez pol. Tako pripravljene gobe operi in kuhaj v vreli, pri-

merno slani vodi sedem do deset minut; nato jih stresi na rešeto, da se odteko. Med tem pa zavri vinskega kisa, zmešanega z esenco, deni vanj nekaj poprovih zrn, lorberjev listič in malo muškatoevega cveta. Kisa bodi toliko, da bo lahko pokril gobe v steklenici. Deni v kis odcejene gobe in jih pusti, da še parkrat prevro. Nato jih odstavi; nekoliko ohlajene deni s kisom in dišavami vred v steklenice ter vlij na popolnoma mrzle malo finega namiznega olja ali malo raztopljenega loja ter zapri steklenico.

Celi paradižniki v slani vodi. Naloži dobro zrele pa še trde drobne paradižnike kolikor mogoče tesno v steklenice. Potem deni v vodo toliko soli, da bo precej slana. Slano vodo pusti zavreti in ohladiti. Hladno vodo potem nalij na paradižnike, da stoji čez nje. Da bo voda laže stala čez nje, deni navzkriž dve paličici nad paradižniki.

Slane kumare. Omij napol dorasle kumare, jih napikaj malo z nožem ter vložij kolikor mogoče tesno v steklenice ali prstene lonce. Vmes deni koleščke hrena in vršičke kopra. Potem zavri potrebno količino vode, kateri si dodala toliko soli, da bo voda precej slana; tej vodi dodeni še kavno žlico medu. Mlačno vodo vlij na kumare, da stoji čez. Da se raje okisa, prideni tudi majhno žlico vode od kislega mleka. Pokrij posodo z deščico in obteži s kamnom. Postavi jih na hladen prostor ter pusti približno 14 dni. V tem času so dobre za rabo. Potem se postavijo na bolj hladen prostor.

ZANIMIVOSTI

× Kdo je prav za prav odkril Ameriko. O tem vprašanju je nastal med učenjaki spor, češ, da se ne ve, ali je bil to baš Kolumb ali Amerigo Vespucci ali stari Vikingi. Kakor zatrjuje ravnatelj kitajskega obvestilnega urada v Parizu Scie Tou Fa, so Kitajci bili prvi, ki so prišli v sedanjo Ameriko. Scie Tou Fa pravi, da je pet budistovskih misijonarjev leta 458. po Kristusovem rojstvu prišlo v «velikansko deželo» proti vzhodu. Iz popisa te dežele je sklepati, da je bila dotična zemlja Amerika, ki so jo imenovali Fou Čang. Budistovski duhovnik Hui Šen je leta 499. obiskal Fou Čang, vendar se ne ve natanko, kje je pristal. V Mehiki je še razširjena legenda o čudnem možu, ki baje ni bil nihče drugi kakor Hui Šen, ki je obiskal deželo oblečen v dolgo haljo in je učil novo vero. Scie Tou Fa tudi trdi, da so prvi španski raziskovalci bili presenečeni nad sličnostjo tamošnje gradbene umetnosti z gradbeno umetnostjo Daljnega iztoka.

× Kralj atentatov. Tako bi se lahko imenoval španski kralj Alfonz. Več so izvršili proti njemu atentatov kakor na kateregakoli drugega vladarja. Včasih je ušel smrti na las. On samo pravi, da je pač tak vladarjev poklic. V svoji palači v Madridu ima muzej s spomini na atentate. Na mizici vidiš majhno mlečno stekleničico, s katero so ga hoteli zastrupiti, ko je bil star osem mesecev; na drugi mizi so ostanki bombe, ki so jo vrgli proti njemu na poročni dan; nekaj korakov proč vidiš treske voza, v katerem sta se vozila Alfonz in francoski predsednik Loubet in pod katerega je vrgel neki anarhist bombo. V isti dvorani je okostje konja, ki je bil ubit pri bombnem atentatu v Madridu.

× Indijanci v Zedinjenih državah. V državi New York žive številni Indijanci, ki obdelujejo obširno površino zemlje. Tekom poletja dela mnogo Indijancev po cestah, medtem ko se nekateri po zgledu svojih prednikov pečajo z lovom in ribarstvom. Dasiravno prava indijanska imena polagoma izginjajo, se še vedno najdejo imena, ki se v prestavi glasijo: Dvojna puška, Rdeče oko, Solnčni zaton, Turšičično polje, Kozji rog, Dolgi prst, Modro nebo, Visoko drevo, Črni poglavar itd. V državi New York je 300 Indijancev, ki ne znajo govoriti angleškega jezika, dočim jih je v severnem delu države nekaj, ki govore večinome francosko. Med Indijanci se kljub današnji prosvetljenosti dobi še mnogo paganov.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS**Zaradi vetra.**

Vaški navihaneec je vprašal svoje tovariše, kdaj vihrajo v trgu zastave.

«Ob raznih svečanostih,» mu je odgovoril eden z družbe.

«Kadar jih izobesijo,» mu je odgovoril drugi. Oba odgovora je navihaneec odločno zanikal. «No, kdaj pa vihrajo?» so ga obstopili radovedno.

«Kadar je veter,» jim je odgovoril.

Zgodnja osivelost.

Postaren mladenič se je približal mladenki z namenom, da jo zasnuje. Mladenka sicer ni ugovarjala, ugajali pa ji niso njegovi deloma že sivi lasje.

«Še 40 let nimaš, pa imaš že sive lase,» mu je oponosila.

«Eh, kaj tisto,» jo je zavrnil, «moji lasje imajo že od rojstva takšno barvo.»

Očetovske skrbi.

Župnik je pri velikonočnem izpraševanju za dekleta govoril o očetovskih dolžnostih do otrok.

«To sem vam le mimogrede omenil,» se je opravičil na koncu govora, «zakaj ve, dekleta, nimate očetovskih skrbi.»

«So pa tudi taka, ki jih imajo,» je ugovarjala Klepetačeva Urša.

«No, katera?» je župnik postal radoveden.

«I, nezakonska mati, ki ne ve za očeta...»

Razlika.

V kaznilnici na dvorišču se srečata dva kaznjena in prvi vpraša: «Koliko časa boš sedel?»

«Šest mesecev.»

«Zakaj?»

«Kradel sem kokoši. In ti, koliko časa?»

«Deset dni zaradi umora,» odgovori prvi.

«Kje je pravica! Jaz moram sedeti šest mesecev zaradi tatvine kokoši, ti pa si dobil zaradi umora samo deset dni.»

«Da, da, toda enajsti dan me bodo obesili,» odgovori prvi.

Ni slišal.

Mlekarica Urša se je ustavila pred Prešernovim spomenikom ter ga občudovala.

«Kakšen orjak!» se je čudila. «In prav pred cerkev so ga postavili!»

«Saj se pa tudi vselej obrne v zvonik, kadar čuje zvonjenje,» je omenil mimoidoči navihaneec.

«Ali res?» se je zavzela. «To mora biti zanimivo!» Urno se je zasukala, da opravi svoje delo že dopoldne, zakaj opoldne je hotela biti na mestu, da vidi, kako bo bronasti kip pogledal v zvonik.

Zazvonilo je poldne in ženica se je vrnila, da prisostvuje zanimivemu prizoru.

«Nič se ni premaknil z glavo,» je oponesla navihaneecu, ki ga je zagledala pred seboj. «Pa ste rekli, da pogleda v zvonik, kadar čuje zvonjenje.»

«Seveda, kadar čuje, sem rekel,» je odvrnil navihaneec. «Ali pa veste, da je slišal?»

Saj res.

Ožbovt se je prepiral s svojo ženo. Sedel je k mizi in dejal ves srdit: «Dobro, od sedaj naprej bom zapisal vsak dan, kadar se bova prepirala.»

Žena: «Veš kaj, rajši zapiši dneve, ko se ne bova prepirala, boš imel manj oprávka.»

On jo pozna.

Špela: Jurče, vsakdo mi pravi, da sem strašno blede. Me boš moral poslati v toplice.»

Jurče: «Kaj še! Rajši si obriši puder z lica, bo manj stalo kakor zdravilišče.»

Bogatega ženina si želi.

Kunigunda: «Poročila se bom samo s takim, čigar premoženje ima zadaj najmanj šest ničel.»

Jaka: «Potem sem jaz najboljši. Moje premoženje ima tudi spredaj same ničle.»

Poklon.

Marnova Mica je proti koncu svetovne vojne razžalila avstrijskega narednika s tem, da mu je rekla «svinja».

Narednik je iskal zadoščenja pred sodiščem, kamor je bila pozvana in vprašana, ali se je res tako izrazila.

«Res,» je priznala sodniku v narednikovi navzočnosti, čimslim pa, da je v času draginje svinjskega mesa ta beseda za gospoda še lep poklon.»

Navihan prodajalec.

Graččak, ki je bil strasten lovec, je kupil od kmeta konja pod pogojem, da se ta ne bo strašil pred streljanjem.

Drugi dan se je podal na lov. Nedaleč od ceste je zagledal zajca, na katerega je pomeril. Ko je počil strel, se je splašil konj, ki je kakor besen zdirjal čez planoto.

Ko se je konj po divjem beganju umiril, ga je graščak privedel k prejšnjemu lastniku nazaj ter zahteval, da se kupčija razdre.

«Zakaj?» se je kmetič začudil.

«Zato, ker sem kupil konja pod pogojem, da se ne bo strašil pred streljanjem, zdaj se je splašil, torej bova kupčijo razdrla.»

«Predragi gospod,» se je nasmehnil kmet, «dogovorjeno je bilo, da vam konj ne uteče pred streljanjem. Kaj pa napravi po strelu, o tem se nisva dogovorila.»

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Dramlje. Po novem tiskovnem zakonu absolutno nemogoče priobčiti.

MALI OGLASI**Sreča Vas išče! Preskrbite si srečke!**

Efektna loterija Narodno-kulturnega društva Mala Nedelja. — 300 dobitkov v vrednosti 15.550 Din. — Žrebanje nepreklicno 15. novembra 1925. — Srečka stane samo 5 Dir. — Kupujte in naročite takoj srečke pri Narodno-kulturnem društvu v Mali Nedelji. 52

Bukova drva

po najvišjih cenah kupuje družba «Ilirija», Ljubljana, 69
Kralja Petra trg 8.

Pozor, kmetovalc!

Došli so vsakovrstni poljedelski stroji, katere

dobite najceneje pri tvrdki 66

FRANC HITTI, LJUBLJANA, Mrtinova cesta šte. 2.

J. STJEPUŠIN
SISAK
priporoča 9
boljše tamburice, strune, partiture, šole in ostale potrebščine za vsa glasbila
Odlikovano na pariški izložbi
Ceniki franko

Reflektanti na rjavo kotenino

se opozarjajo, da jo ima od priznanih tovarov v delnem zastopstvu tvrdka

FRANC GROBATH, d. z o. z., Kranj.
NA DEBELO! NA DROBNO!

Dr. KAREL BRABEC

okrožni zdravnik v Rog. Slatini

je pričel zopet ordinirati

v vili

Pušnik pri Sv. Križu.

!! Poravnajte naročnino !!**Žagmojster**

68

z večletno prakso, specialist za rezanje bukove, se sprejme. Istotam se odda mesto lesnemu manipulantu z dobro večletno prakso.

Ponudbe na lesno izvozno družbo

Dolenc - Hudovernik - Javornik,
Ljubljana, Beethovnova ul. št. 6.

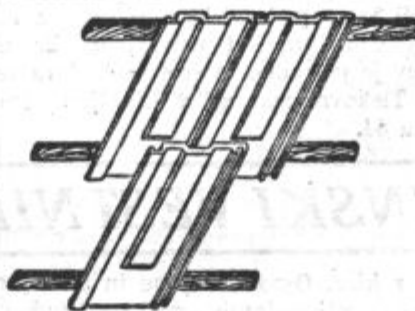
Jugoslovanski kreditni zavod

v Ljubljani, Marijin trg št. 8

sprejema hranilne vloge in vloge na tekoči račun ter jih obrestuje

najugodnejše.

Vezane vloge obrestuje po dogovoru. Podeljuje proti dobremu poročstvu osebne, trgovske in obrtne, posebno kratkoročne kredite.

Miklošičeva c. 13

Najcenejše strešno kritje!

Združene opekarne, d. d. v Ljubljani

prej VIDIC-KNEZ, tovarne na Viču in Brdu

nudi v poljubni množini, takoj dobavno, najboljše preizkušene modele strešnikov, z eno ali dvema zareza, kakor tudi bobrovec (biber) in

zidno opeko.

Na željo se pošljeta takoj popis in ponudba!